Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ
Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ
Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena
R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto
Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M.
Dukes, A. Oppelik, J. Dannebery; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă
garmond pe o colónă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicărĭ mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ
6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anu 40 francĭ, pe șése
lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele
poștale din întru și din afară
și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare,
Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ
I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése
lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr.
Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ
12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ
3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a.
séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamen-
tele câtŭ și inserțiunile suntŭ
a se plăti înainte.

Nr. 285. Brașovŭ, Vinerĭ, 24 Decemvre 1893.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI"

Cu 1 Ianuarie 1894 st. v.
se deschide nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . 12 fl.
pe șése lunĭ . . . . 6 fl.
pe trei lunĭ . . . . 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . . 40 franci
pe șése lunĭ . . . . . 20 „
pe trei lunĭ . . . . . 10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . **2 fl.**
pe șése lunĭ . . . . **1 fl.**

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . **8 francĭ**
pe șése lunĭ . . . . **4 „**

Abonarea se póte face mai ușorŭ prin **mandate postale.**

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Acțiunea solidară a naționalitățilorŭ.

Brașovŭ, 23 Decemvre v.

Vorbindŭ în numĕrulŭ de erĭ alŭ foiei nóstre despre atitudinea politică a Sașilorŭ ardelenĭ, ne-amŭ adusŭ aminte de întrégа miseriă a politicei, ce au observat'o cu deosebire ei, dér și celelalte naționalitățĭ nemaghiare în acești 26 de anĭ din urmă față cu maghiarismulŭ violentŭ.

Intelegemŭ aicĭ nu atâta partea principiară a politicei, câtŭ mai multŭ partea ei practică, întru câtŭ adecă s'a ivitŭ necesitatea de a se apĕra cu toții: Românĭ, Sașĭ, Slovacĭ, Sêrbĭ ș. a. în contra maghiarisării forțate.

Idea solidarității între popórele nemaghiare față cu tendințele violente ale maghiarismului, s'a născutŭ deodată cu regimulŭ unguroscŭ inauguratŭ la 1867. Cu schimbările din anii 1867 și 1868 n'au fostŭ mulțămită nicĭ una din naționalitățile nemaghiare. Legea de naționalitate au combătut'o mai multŭ orĭ mai puținŭ fie care din ele, căcĭ vedemŭ că ea nu le póte garanta esistența loru națională.

Dér în periodulŭ primŭ alŭ regimului unguroscŭ, cândŭ încă predomniaŭ vederile conciliante deakiste, ideа unei procederĭ solidare a naționalitățilorŭ era multŭ paralisată de speranțele, ce le nutreau fórte mulțĭ din sinulŭ lorŭ, că legile din 1868 oferă posibilitatea unei desvoltărĭ naționale neîmpedecate celŭ puținŭ pe terenulŭ bisericescŭ și școlarŭ.

Acțiunea violentă a regimului tiszaistŭ, care la 1879 a datŭ o lovitură de mórte chiar legei de naționalitate prin introducerea forțată a limbei maghiare ca studiu obligătorŭ în tóte școlele naționalitățilorŭ, a trebuitŭ însĕ sĕ deștepte pe toțĭ din letargia lorŭ, și décă până atuncĭ nu sa putută încripa o procedere solidară a tuturorŭ popórelorŭ nemaghiare în lupta cu maghiarismulŭ violentŭ, acuma ea le era impusă acestora de interesele lorŭ de viéță.

Din nenorocire însĕ, ceea ce era aprópe de sine înțelesŭ nu s'a întêmplatŭ. Adevĕratŭ, că la 1879 toțĭ deputații naționalitățilorŭ, câțĭ se mai aflau atuncĭ în dietă, au făcutŭ oposițiă energică legei de maghiarisare propuse de guvernulŭ Tisza. Românii, ca și Sêrbii, ca și Sașii ș. a. au protestatŭ în contra ei, dér la o acțiune comună solidară, fiă în dietă, orĭ afară din dietă, nu s'au putută avêntа.

Se mângâiau pe atuncĭ naționalitățile nemaghiare cu gândulŭ, „că învingerea morală a fostŭ a lorŭ".

In anulŭ 1879 organulŭ nostru după desbaterile din dietă, carĭ s'au terminatŭ cu primirea legei de maghiarisare, s'a ocupatŭ de acésta aparițiune scriindŭ între altele:

„...Invingerile morale, ce le-amŭ eluptatŭ în mai multe rêndurĭ, nu ne au adusŭ până acuma nicĭ celŭ mai micŭ folosŭ, nu au putută sĕ contribue nicĭ câtŭ de puținŭ la îmblânḑirea contrarilorŭ esistenței nóstre, din contră pare că totŭ mai multŭ i-au întărîtatŭ și i-au ațîțatŭ în contră-ne. Care este causa acestei aparițiunĭ estra-ordinare?"

„E clarŭ, că în politică nu decidŭ succesele morale, ci cele reale, cu tóte aceste potŭ avé și succesele morale sub órecarĭ împrejurărĭ o mare importanță reală. Astfeliu în lupta naționalitățilorŭ cu tendințele de maghiarisare s'ar fi putută dobêndi până acuma celŭ puținŭ acelŭ resultatŭ, ca Maghiarii sĕ recunóscă imposibilitatea de a ne face Maghiarĭ cu de a sila. Décă n'a fostŭ posibilŭ de a face pe Maghiarĭ sĕ înceteze odată cu mĕsurile de maghiarisare cine pórtă vina? Negreșitŭ că în prima liniă totŭ Maghiarii, carĭ ținŭ cu cerbiciă rară la vechiulŭ planŭ, despre care s'au putută convinge încă la 1848, că este nerealisabilŭ, în linia a doua vina este însĕ și a naționalitățilorŭ din causă, că succesele morale, ce le-au câștigatŭ până acum, au de a le mulțămi mai multŭ dreptățiĭ causei lorŭ, decâtŭ resolutiunei, energiei și dibăciei, cu care s'au luptatŭ conducĕtorii lorŭ".

„Trebue sĕ mărturisimŭ cu părere de rĕu, că oposițiunea naționalitățilorŭ din Transilvania și Ungaria, începêndŭ dela înaugurarea dualismului, n'a fostŭ în stare a le impune Maghiarilorŭ într'atâtŭ, încâtŭ sĕ i facă sĕ înceteze cu mĕsurile de maghiarisare forțată. Adevĕratŭ, că a impune Maghiarilorŭ este fórte greu într'o cestiune, unde elŭ este predomnitŭ mai multŭ de patimă, decâtŭ de alte considerațiunĭ reale. Afară de acésta situațiunea naționalitățilorŭ dela noi a fostŭ din capulŭ locului cu multŭ mai nefavorabilă ca aceea a celorŭ din Austria."

„Cu tóte aceste naționalitățile nemaghiare arŭ fi putută face guvernului unguroscŭ oposițiune multŭ mai energică. Décă ar fi fostŭ cu putință ca sĕ se unéscă toțĭ representanții lorŭ la o acțiune solidară, atuncĭ succesele morale arŭ fi avutŭ celŭ puținŭ acelŭ efectŭ realŭ, că guvernulŭ n'ar fi cugetatŭ a păși înaintea dietei c'unŭ proiectŭ de lege ca acela, care s'a desbătutŭ ḑilele aceste în camera deputațilorŭ" (Gaz. Trans. Nr. 33 din 1879).

De atuncĭ și până acuma trecură 14 anĭ și cutezarea regimului unguroscŭ crescŭ în proporțiunĭ totŭ mai marĭ și înspăimêntătóre până ce ajunse la ucazulŭ ministrului de instrucțiune Csaky dela 25 Septemvre 1893, a căruia aplicare practică făcŭ, cum vĕḑurămŭ, și pe Sașii guvernamentalĭ sĕ scótă unŭ țipetŭ înfricoșatŭ de durere.

Și pe când Sașii totŭ mai sperézâ încă în „iubirea de dreptate și de pace" a guvernului unguroscŭ, în sinulŭ celorlalte naționalitățĭ a prinsŭ rădăcină convingerea, că pentru a'șĭ pute apĕra cu succesŭ esistența națională atâtŭ de amenințată trebue sĕ-șĭ dea mâna.

Idea acțiunei solidare a naționalitățilorŭ asuprite începe sĕ capete conturĭ reale. Românii, Slovacii și Sêrbii suntŭ pe cale de a se înțelege asupra unei procederĭ comune de apĕrare.

Ce i-ar împiedeca pe Sașii ardelenĭ de a face și ei asemenea? Óre ucazulŭ lui Csaky dela 25 Sept. 1893 nu este unŭ memento și pentru ei ca și pentru naționalitățile celelalte? Și óre n'ar fi terenŭ de ajunsŭ pentru o conlucrare a lorŭ, când se tractézâ de-o acțiune, care în primulŭ rêndŭ trebue sĕ țintéscă a pune stavilă încercărilorŭ nenorocite de maghiarisare forțată?

Nu e pentru toțĭ, pentru Românĭ, Slovacĭ, Sêrbĭ, ca și pentru Sașĭ, pusă adĭ cestiunea de a fi orĭ de a nu fi?

Și conducĕtorii Sașilorŭ recunoscŭ, că așa este. Atuncĭ de ce mai șovăescŭ de-a alege între viață orĭ mórte?

CRONICA POLITICĂ

— 22 Decemvre.

Kulturegyletiștii din Ungaria nordică s'au molipsitŭ și ei de microbii bólei de alienațiă șovinistică a lui Bartha. In adunarea generală dela 12 Septemvre 1893 *Pongracz* György a fostŭ propusŭ, că societatea sĕ róge pe guvernŭ a modifica legea de pressă față cu foile naționalitățilorŭ. Societatea însĕ a respinsŭ propunerea, dér a hotărîtŭ cu unanimitate sĕ róge guvernulŭ printro **adresă**, ca sĕ fiă cu atențiune la **agitațiunile pressei naționalitățilorŭ**, și mai alesŭ a celei slovace. In consecență decĭ, rógă pe guvernŭ, ca puterea statului sĕ procédă cu tótă energia față cu aceia, carĭ abusézâ de libertatea de pressă, ce o garantézâ legile unguroscĭ și atacă statulŭ maghiarŭ. In deosebĭ o cerŭ acésta kulturegyletiștii față de pressa slovacă din Ungaria nordică, ale cărei agitațiunĭ ar turbura liniștea și pacea patrioțilorŭ. Bieții kulturegyletiștĭ! Și-au pierdutŭ mințile în furia lorŭ ticălósă de opresiune și de despotismŭ asiaticŭ.

*

Ḑiarulŭ *„Perzeveranza"* susține scirea combătută din mai multe părțĭ, că Jesuiții au înaintatŭ Papei unŭ Memorandŭ, în care 'i recomandă **participarea clericalilorŭ italienĭ la alegerĭ.** Numita fóiă mai adauge, că Memorandulŭ se ocupă cu ideia, că o eventuală majoritate clericală în Camera italiană ar pune pe sfântulŭ Scaunŭ în posițiunea, de-a deveni érășĭ stăpânŭ alŭ situațiunei, și prin urmare de-a restabili puterea luméscă a Romei papale.

*

O telegramă din Belgradŭ, care așteptă încă confirmare, anunță, că **guvernulŭ Gruicĭ** și-a datŭ dimisia. Regele Alexandru a însărcinatŭ pe Svetomir *Nicolajevicĭ* cu formarea noului cabinetŭ. Se ḑice, că pricina dimisiunei guvernului-Gruicĭ este pretensiunea regelui de-a dimite din funcțiunĭ pe toțĭ acei funcționarĭ, carĭ la alegerile comunale au folositŭ tóte mijlócele contra candidațilorŭ partidei progresiste, și carĭ n'au voitŭ sĕ împiedece atacurile sângerόse dintre radicalĭ și progresiștĭ cu ocasia alegerilorŭ. Se crede, că în noulŭ guvernŭ, ministru de rĕsboiu va fi Koka *Milanovicĭ*. Svetomir *Nicolajevicĭ* aparține nuanței radicalilorŭ moderațĭ.

Din Camera română.

Discusiune privitóre la cestiunea română.

Din discursulŭ D-lui M. Balșŭ.

D. M Balșŭ: Permiteți-mĭ, D-lorŭ, sĕ trecŭ la unŭ altŭ evenimentŭ politicŭ, care privesce politica nóstră din afară, care pentru noi este cestiunea cea mai interesantă, pentru-că este strînsŭ legată de esistența nóstră națională. Voiu sĕ vorbescŭ de cestiunea Românilorŭ, carĭ locuescŭ afară de hotarele Regatului românŭ, mai alesŭ de Românii din Ungaria și Transilvania, și décă vorbescŭ mai multŭ de Românii din Ungaria, nu o facŭ pentru-că n'am acelașĭ interesŭ pentru toțĭ Românii orĭ unde ar fi ei, ci pentru-că nicăirĭ cestiunea nu este atâtŭ de arḑĕtóre, ca tocmai în Ungaria și Transilvania.

Mesagiulŭ regalŭ ne spune, că pacea este asigurată, pentru acestŭ anŭ celŭ puținŭ, și că legăturile nóstre cu puterile străine suntŭ atâtŭ de strînsŭ legate, încâtŭ nu póte fi nicĭ o temere pentru viitorŭ. Trebue sĕ fimŭ neapăratŭ recunoscĕtorĭ guvernului pentru dibăcia politică, care a dovedit'o în conducerea afacerilorŭ nóstre publice esterne și pentru înțelepciunea, care a arătat'o în apĕrarea intereselorŭ nóstre față cu puterile strĕine.

Unŭ statŭ micŭ, ca alŭ nostru, încungiuratŭ de puterĭ marĭ, în deplină formațiune politică și în deplină desvoltare economică, are mai alesŭ nevoie de pace și totŭ ce póte asigura acéstă stare de lucrurĭ este bine venitŭ de noi. Dér, D-lorŭ, pacea nu depinde numai de noi; sórta ei este în mânile puterilorŭ mai marĭ și mai puternice. Starea politică a Europei este însĕ departe de a fi normală, pregătirile de resbelŭ urmézâ din anŭ în anŭ înainte și devinŭ din ce în ce mai costisitóre și mai amenințătóre, și o scîntee póte da locŭ la isbucnirea unui resbelŭ ast-felŭ precum de secolĭ nu s'a vĕḑutŭ, și de care, și aci mĕ unescŭ cu totulŭ cu D. ministru alŭ domeniilorŭ, nicĭ noi Românii nu vomŭ putea rĕmâne strĕinĭ. Și atuncĭ, când mĕ uitŭ la viitorŭ, nu potŭ fi fără de mare îngrijire tocmai din causa situațiunei nesuferite, ce s'a creatŭ mai alesŭ Românilorŭ din Ungaria și Transilvania, ale căror aspirațiunĭ naturale suntŭ atâtŭ de asuprite. Acéstă luptă a Românilorŭ pentru naționalitatea lorŭ nu este nouă, o sciu, dér că a luatŭ mai alesŭ în